

„Jakkoliv spontánní a hluboké je Rousseauovo dílo, přece (jako snad u všech lidových diletantů) milá věcnost, jež ho neopouští i při sujetech nejvíce poetických nebo fantastických, hloubka a pronikavost nazírání i jednoduché a prosté prostorové podání viděného zařazuje ho po této stránce k tradici onoho umění, jež se probouzelo na počátku století XIX.“

Josef Čapek

TISKOVÁ ZPRÁVA

Národní galerie vystavuje Rousseaua po boku slavných jmen světového umění

První výstava Henriho Rousseaua na území České republiky představuje bohatou škálu jeho tvorby v dialogu s Pablem Picassem, Fridou Kahlo nebo Josefem Čapkem. Příběh malíře, který se proslavil legendárními výjevy z džungle, aniž by kdy opustil Francii, vypráví expozice v paláci Kinských na Staroměstském náměstí. Výstavu *Celník Rousseau: Malířův ztracený ráj* připravila Národní galerie v Praze ve spolupráci s pařížským Musée d'Orsay a bude k vidění od 15. září do 15. ledna.

Kolem osobnosti Celníka Rousseaua panovala řada mýtů – o jeho vojenské kariéře, zaměstnání i malířských aktivitách. Označován jako nedělní malíř či samouk ve skutečnosti získával rady od akademických malířů a učil se kopírováním děl pařížských galerií. Profesionální uměleckou dráhu zahájil roku 1893, kdy opustil místo výběrčího daně. Nebyl tedy celníkem, jak naznačuje přízvisko Alfreda Jarryho. Ještě dlouhá léta po smrti kolovala legenda o Rousseauově vojenském tažení do Mexika. Vyprávění kamarádů, návštěvy botanické a zoologické zahrady či přírodovědného muzea přitom byly jedinými zdroji pro zobrazení exotických výjevů z džungle. Malíř během života nikdy neopustil rodnou zem.

„Zpočátku se publikum jeho obrazům vysmívalo, ale postupně jej začali oceňovat někteří malíři, literáti i sběratelé. Ve svých obrazech předjímal nebo řešil podobné problémy jako Paul Cézanne, Paul Gauguin, Pablo Picasso či Frida Kahlo. Jako svůj inspirační zdroj ho vyzdvihovala zejména skupina Der Blaue Reiter v čele s Vasilijem Kandinským,“ uvádí kurátorka výstavy Národní galerie v Praze Kristýna Brožová.

V českém prostředí byl Celník vnímán v průběhu času různě, důležitou roli hrál pro českou avantgardu. *„V druhé polovině 20. století vznikla v duchu slavného autoportrétu představa stylizovaného, trochu podivínského umělce s baretem, který neumí příliš malovat. Rousseau se stal archetypem pro českou populární kulturu. Příkladem budiž postava z filmu Jak básníkům chutná život, kde Rudolf Hrušínský sehrál sice sympatickou, ale svéráznou postavu malíře malujícího celý rok tentýž motiv zámku,“* doplňuje Kristýna Brožová.

Expozice v paláci Kinských představuje Celníkovy slavné scény z tropického pralesa (*Zaklínačka hadů, Boj tygra s buvolem, Džungle s opicemi*) vedle exotických motivů Maxe Ernsta, Toyen či Emila Filly. Rousseauovy krajiny s domky, továrními komíny, stromy, rybáři a chodci (*Lávka v Passy, Chodci v parku, Alej v parku v Saint-Cloud*) visí vedle krajin Paula Signaca, Georgese Seurata, Kamila Lhotáka nebo Jindřicha Štýrského. Jeho ženy doplňují zase portréty Fridy Kahlo nebo Pabla Picassa. Slavný autoportrét *Já, portrét-krajina*, který koupila v roce 1923 československá vláda za víc jak 300 tisíc korun (na tehdejší poměry vysokou částku), na výstavě doplňují díla Jiřího Koláře a Giorgia de Chirica.

V rámci architektury výstavy z dílny Jiřího Javůrka (SGL projekt) ožije fasáda staroměstského paláce, návštěvníci cestou k pokladně projdou džunglí a ve druhém podlaží najdou kromě výstavy také kreativní studio. Tam se budou moci malí i dospělí návštěvníci obklopení zelení inspirovat, tvořit nebo se začíst do knížek souvisejících s Celníkem. Kromě tradičních komentovaných prohlídek a výtvarných

dílen, nabídne doprovodných program výstavy třeba *Soirée* v režii současných umělců inspirované legendárním banketem uspořádaným Pablem Picassem jako pocta Henrimu Rousseauovi. Umělecký večírek se bude konat ve sklepeních paláce Kinských.

Vizuál výstavy z dílny Tomáše Machka (*Side2*) odvážně kombinuje motiv Celníka na pozadí *Zaklínačky hadů*. *Zaklínačka* je současně hlavní postavou připravovaného spotu (režie Marek Partyš), ve kterém se návštěvník z džungle skrze rám obrazu ocitne přímo na výstavě.

Do Národní galerie v Praze na Staroměstské náměstí se výstava přesouvá ze slavného Musée d'Orsay, kde se stala návštěvníckým hitem a patřila k nejúspěšnějším v poslední dekádě. K vidění je od 15. září do 15. ledna.

ZÁKLADNÍ FAKTA O ŽIVOTĚ HENRIHO ROUSSEAU

1844

Henri Julien Félix Rousseau se narodil 21. května v Lavalu do rodiny klempíře **Juliena Rousseaua** a jeho ženy **Eléonore**, rozené Guyardové. Měl tři starší sestry a mladšího bratra.

1849–1860

Studoval na základní škole a na lyceu v Lavalu. Nepatřil mezi nadané žáky, ale získal diplom za zpěv a kreslení.

1851

Podnik Rousseauova otce se dostal do likvidace. Rodina se často stěhovala, než se v roce 1861 usadila ve městě Angers.

1863

Začal pracovat u advokáta v Angersu, kterému ukradl několik franků a poštovní známky. Aby se vyhnul přísnějšímu trestu, přihlásil se pod nátlakem rodičů do armády. V následujícím roce byl za krádež odsouzen k měsíčnímu vězení v Nantes. Po odpykání trestu se připojil ke svému pluku.

1867

Poslouchal vyprávění vojáků, kteří se vrátili z Mexika, kam byli vysláni Napoleonem III. na pomoc císaři Maximiliánovi. Když později vysvětloval exotické náměty svých obrazů, předstíral, že se mexické výpravy zúčastnil.

1868

Po smrti svého otce byl propuštěn z armády. Odešel do Paříže a získal práci písaře u soudního vykonavatele.

1869

Oženil se s **Clémence Boitardovou**. Podle vyjádření z roku 1907 měl z tohoto manželství sedm dětí, ale pouze dcera Julia se dožila dospělosti.

1870

V době prusko-francouzské války byl povolán k pluku do Dreux, ale navzdory legendám o záchraně města se žádných bojů nezúčastnil.

1871

V prosinci byl přijat do úřadu potravní daně a od února následujícího roku vykonával dohled zejména nad obchodníky s vínem a lihovinami ve strážnicích na nábřežích Seiny a u městských bran. V této době se pravděpodobně začal věnovat malířství.

1884

Díky doporučení malíře **Félix-Augusta Clémenta** získal povolení kopírovat obrazy v Louvru, Musée du Luxembourg a na zámcích ve Versailles a Saint-Germain-en-Laye.

1885

Na Salonu odmítnutých poprvé vystavoval dva obrazy, které pravděpodobně předtím nebyly přijaty porotou oficiálního Salonu. Obdržel diplom Francouzské literární a hudební akademie za skladbu Clémence, valčík s předehrou pro housle nebo mandolínu, kterou věnoval své manželce.

1886

Poprvé se účastnil Salonu nezávislých, založeného o dva roky dříve pod heslem „bez poroty a bez cen“. S výjimkou let 1899 a 1900 tam vystavoval pravidelně.

1888

Jeho žena zemřela na tuberkulózu.

1889

Pod dojmem Světové výstavy napsal divadelní hru o třech jednáních a deseti obrazech *Návštěva výstavy 1889*, která byla odmítnuta divadlem Châtelet a již poprvé vydal až v roce 1947 „otec dadaismu“ **Tristan Tzara**.

1893

Odešel do důchodu, aby se naplno mohl věnovat malířství.

1894

Seznámil se s autorem dramatu *Král Ubu* **Alfredem Jarrym**, od něhož získal přezdívku Celník.

1895

Napsal krátkou autobiografii pro druhý díl knihy *Portréty příštího století*, který však nikdy nebyl vydán.

1899

Oženil se s vdovou **Joséphine Nouryovou**.

1902

Stal se učitelem u l'Association philotechnique, která pořádala kurzy kresby a malby pro dospělé.

1903

Zemřela jeho druhá manželka.

1905

Na Podzimním salonu se uvedl jedním ze svých největších obrazů, který nazval *Hladový lev se vrhá na antilopu*. Dílo bylo vystaveno poblíž obrazů **Henriho Matisse**, **Andrého Deraina** a **Maurice Vlamincka**, jež kritik **Louis Vauxcelles** označil za šelmy (les fauves), z čehož byl odvozen název pro umělecký směr fauvismus. Je možné, že kromě výrazných barev přispěla k tomuto označení přítomnost Rousseauova obrazu.

1906

Přestěhoval se do ulice Perrel 2b, kde mu sochař **Armand Queval** pronajal velký ateliér. Zde dával hodiny kreslení, malování a hudby. Prostřednictvím Jarryho se seznámil s **Guillaumem Apollinaiem**.

1907

Na Podzimním salonu vystavoval *Zaklínačku hadů*, kterou vytvořil na objednávku matky malíře **Roberta Delaunayho**. V této době poznal uměleckého kritika a sběratele německého původu **Wilhelma Uhdeho**, jenž se stal autorem první Rousseauovy monografie.

1908

Uhde zorganizoval jeho první výstavu, ale na pozvánky zapomněl uvést adresu. Apollinaire představil Celníka **Pablu Picassovi**, který na jeho počest připravil legendární banket v Bateau-Lavoir. Jindy se konaly večírky v Rousseauově ateliéru.

1909

Byl podmíněně odsouzen za bankovní podvod z roku 1907. Začalo se mu však dařit a jeho díla kromě **Ambroise Vollarda** a **Wilhelma Uhdeho** kupoval maďarský sběratel a obchodník **Joseph Brummer**, italský spisovatel a malíř **Ardengo Soffici**, ruský malíř **Sergej Jastrebzov** (neboli Serge Férat) a jeho sestřenic **Hélène d'Ettingen** (pracující například pod pseudonymem Roch Grey).

1910

Poranil si nohu a 2. září zemřel v Neckerově nemocnici na gangrénu. Pohřbu se zúčastnilo pouze sedm osob, z umělců **Paul Signac** a **Robert Delaunay**. Apollinaire později napsal epitaf, který na náhrobek vytesal **Manuel Ortiz de Zarate** a **Constantin Brâncuși**.

DOPROVODNÝ PROGRAM

Komentované prohlídky V DŽUNGLI UMĚNÍ

NE 9. 10. v 15.00 s Kristýnou Brožovou, kurátorkou výstavy
NE 23. 10. v 15.00 s Jitkou Šosovou, historičkou umění
ČT 24. 11. v 16.30 s Kristýnou Brožovou, kurátorkou výstavy
NE 27. 11. v 15.00 s Lenkou Kerdovou, historičkou umění a umělkyní
PO 26. 12. ve 14.00 s Alicí Němcovou, historičkou umění
NE 15. 1. v 15.00 s Lenkou Kerdovou, historičkou umění a umělkyní
Cena: 80 Kč, snižená 50 Kč (včetně vstupného) / **Doba trvání:** 45–90 min.

Komentovaná prohlídka tlumočená do českého znakového jazyka

ÚT 11. 10. v 15.00
Komentuje Alice Němcová, historička umění. Tlumočí Naďa Dingová, členka České komory tlumočnicků znakového jazyka, o. s.
Cena: zdarma s platnou vstupenkou / **Doba trvání:** 45–60 min.

Cizojazyčné komentované prohlídky

NE 23. 10. v 16.30 s Markétou Ježkovou, historičkou umění, ve francouzském jazyce
NE 27. 11. v 16.30 s Lenkou Kerdovou, historičkou umění a umělkyní, v anglickém jazyce
Cena: zdarma k platné vstupence / **Doba trvání:** 45–90 min.

Komentované prohlídky na objednávku

Objednejte si komentované prohlídky výstavy v českém, anglickém, německém či francouzském jazyce.

ZAOSTŘENO NA UMĚNÍ

ST 7. 12. v 18.00, **Zvěstovatel nového umění. Rousseau pohledem modernismu a avantgardy**, přednáška s Tomášem Winterem, vědeckým pracovníkem AV ČR, Veletržní palác
ST 14. 12. v 18.00, **Civilismus 20. a 30. let**, přednáška s Adamem Hnojilem, znalcem umění 20. století, Veletržní palác
ST 4. 1. v 18.00, **Henri Rousseau – Celníkův ztracený ráj**, komentovaná prohlídka s Kristýnou Brožovou, kurátorkou výstavy, palác Kinských
Cena: 220 Kč, snižená 200 Kč / **Doba trvání:** 90–120 min. / **Rezervace:** nutná

Výtvarná dílna pro mládež a dospělé JÁ, PORTRÉT-KRAJINA

SO 12. 11. 10.00–17.00, Výstava bude inspirací pro vlastní malířskou tvorbu na téma autoportrétu, krajiny a dětství. Dílnu povede umělec Lubomír Typlt ve spolupráci s lektorkou Annou Maixnerovou. Dílna proběhne v paláci Kinských a ve Veletržním paláci. Předchozích znalostí či zkušeností není třeba. Max. počet 15 osob.
Cena: 600 Kč (včetně výtvarného materiálu) / **Rezervace:** nutná

SOIRÉE

ČT 12. 1. 17.00 – 24.00, Soirée v režii současných umělců inspirované legendárním banketem uspořádaným Pablem Picassem jako pocta Henrimu Rousseauovi. Může být Rousseau stejně fascinující dnes jako tehdy?

Možné odpovědi nabídne prohlídka výstavy s její kurátorkou Kristýnou Brožovou, následovaná uměleckým večírkem v prostorách sklepení paláce Kinských.

Vstup volný

Studio

RE-ROUSSEAU!

Prostor ve výstavě, kde čeká tvorba na malé i velké návštěvníky. Inspirujte se světem Henriho Rousseaua: prožijte skutečné i vysněné, obklopte se zelení, nechte se pohltit detailem. Prostudujte ho ze všech úhlů – prohlížejte, kreslete a zaznamenávejte. Komponujte a hrajte si s proporcemi. Začtete se do knih odborné i krásné literatury.

Pracovní listy

DŽUGLE V PAŘÍŽI

Poznejte Rousseauovy světy – město, džungli, divoké květy... Pestrý průvodce výstavou pro děti i hravé dospělé.

Zdarma k dostání na pokladně paláce Kinských.

Víkendové dílny pro celou rodinu

TAJUPLNÝ PROSTOR OŽIL

16. 10. Ponořme se do snu o exotické krajině a proměňme jej ve skutečnost! Sestavme z rostlin, stromů, květů i zvířat scénu pro takovou podívanou. Pomocí světla vytvořme atmosféru nebezpečné i krásné džungle a vydejme se společně na její průzkum!

SÁM V DAVU

20. 11. Jak vznikaly portréty postav z Rousseauových obrazů? Vyberme postavu pro obraz, její pozici, postoj i prostředí tak, jako vybral Rousseau místo sám sobě v obraze *Já, portrét-krajina*.

Cena: 80 Kč za osobu starší 4 let (vstupné a výtvarný materiál) / **Doba trvání:** 14.00–16.30 / **Facebook:** Výtvarné dílny v Národní galerii

NABÍDKA PRO ŠKOLY

Podívejme se spolu na Rousseaua...

Prohlídka výstavy s galerijním pedagogem doplněná o tvůrčí etudy rozvíjející vnímání uměleckých děl.

Cena: 50 Kč / žák / **Doba trvání:** 60–90 min. / **Rezervace:** nutná

Komentovaná prohlídka pro pedagogy

ČT 22. 9. v 16.30 Odborný výklad pro pedagogy spojený s představením studijních materiálů s Jitkou Šosovou, historičkou umění.

Cena: zdarma s potvrzenou rezervací / **Doba trvání:** 90–120 min. / **Rezervace:** nutná

Studijní materiály pro pedagogy

Uvažujete-li o návštěvě výstavy se svou třídou, můžete si na stránkách NG od 22. září 2016 stáhnout studijní materiály, které zahrnují pracovní list pro studenty SŠ.

<http://www.ngprague.cz/cz/1085/sekce/studijni-materialy/>

Informace a rezervace

Lektorské oddělení, Národní galerie v Praze, e-mail: vzdelavani@ngprague.cz, tel.: 224 301 003,

www.ngprague.cz

Místo setkání u pokladny. Změna programu vyhrazena.

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VÝSTAVĚ

Termín konání

15. září 2016 – 15. ledna 2017

Místo konání

Národní galerie v Praze – Palác Kinských

Autoři výstavy

Gabriella Belli, Guy Cogeval

Kurátorka

Kristýna Brožová

Ve spolupráci

Musée d'Orsay

Za podpory

Ministerstvo kultury ČR

Generální partner Národní galerie v Praze

Komerční banka

Hlavní partner

The Pudil Family Foundation

Partneři

Hlavní město Praha, Advokátní kancelář Pelikán Krofta Kohoutek, Botanická zahrada Praha

Generální mediální partner

Česká televize

Mediální partneři výstavy

Radio 1

Mediální partneři Národní galerie v Praze

Český rozhlas, Art+Antiques, Flash Art, ArtMap, Prague Events Calendar, ART+, The Museum Channel, Art for Good, Týdeník Echo

KONTAKTY O OBRAZOVÝ MATERIÁL

Tiskové materiály a obrazový doprovod

ftp://78.41.22.132/press

login: press

heslo: press*2015*

Upozornění

Poskytnutý fotomateriál, který přebíráte od zhotovitele: Národní galerie v Praze, Staroměstské náměstí 12, 110 15 Praha 1, užijete výhradně pro účely propagace Národní galerie v Praze a u uveřejněné reprodukce vždy uvedete Fotografie © 2015 Národní galerie v Praze. Současně se zavazujete, že neposkytnete tento fotografický materiál třetí straně, nebudete jej archivovat a plně se zavazujete k dodržování autorských práv.

Kontakt

Tereza Ježková

PR manager

+420 728 301 377

tereza.jezkova@ngprague.cz

Národní galerie v Praze

Staroměstské náměstí 12, 110 15 Praha 1

[Web](#) | [Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [YouTube](#)